

בעזה"ש"ת

גליון
**דרך
אמונה**

פנינים יקרים על פרשת השבוע
מלוקט משיחותיו של
הרה"צ רבי
מאיר איתמר רוזנבוים
שליט"א

וארא

גליון רמ"ט

לשמיעת השיעורים בכל שבוע
על הטלפון נא להתקשר
למערכת 'דרך אמונה'

בארה"ב 718-298-3717 ולהקיש 1
בארץ ישראל 072-278-6444 ולהקיש 1
בענגלאנד 0203-874-6800 ולהקיש 1

מכון 'דרך אמונה'

הרוצה לקבל את הגליון בכל שבוע באימייל
נא לשלוח אימייל לאדרעסס 3875060@gmail.com
ולכתוב שם המבקש ואימייל אדרעסס שלו. ואי"ה נوسیפו לרשימת המקבלים

להארות והערות יכולים להתקשר לאחד ממספרי הטעלפון של מערכת דרך אמונה הנ"ל
ולהשאיר הודעה על מספר 9 ובלי"נ נתקשר בחזרה אי"ה

פרשת וארא

לא נכנס לארץ מפני דיבורו * ראוי להיות מנהיג * גערה רק לפנים * הגבורות הם רחמים גדולים * טובה מתוך טובה * חסד בזכות האמונה * אין צריך לעשות נסים לכל אחד * והבוטח בה' חסד יסובבנו * כח הרצון * משה רבינו חשב שממעט בעבודת ה' * חשיבות התשוקה של התפילה * הכנעה קודם התפילה * התפילה הוא חסד מה' * שמע נאקתם שהיה לטובתם * רצה לבטל הקטרוג מבני * צדיק מבטיח והקב"ה מקיים הבטחתו

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע - ד' שבט

מכר אף את זכות המצוה אשר עשה * בזיון מציל ממותה * לא להתייאש ממצוה אפי' כשאינו עולה יפה * נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות * עם הרה"ק מצאנו זי"ע * השמחה מביא לישועה * צידה לדרך * אהבת ישראל מהו?! * משך עמו את כל האנשים הגרועים מגיהנום * כל אחד יש לו תקנה * להחיות לב יהודי

וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' (ו, ב).

לא נכנס לארץ מפני דיבורו

בספר דברי מאיר פ' וארא) לפרש דברי רש"י, דהנה כל רב ומורה לעדת ישורון צריך להיות בו תקיפות הדעת, דאז כאשר רואה ח"ו בצרת ישראל עמו, יכול למעון בעדם לפני ה' למה הרע לעם הזה, ובאם אין בו התחזקות כזו, איננו ראוי לשפוט את בני ישראל, וזהו מרומו בדברי רש"י 'דיבר אתו משפט' פי' כי דיבר ה' עם משה, ואמר לו שאין כמותו ראוי לשפוט עדת בני ישראל, להיות מנהיג ומושל להם, והטעם הוא, 'על שהקשה לדבר ולומר למה הרעתה לעם הזה', דכיון שהיה לו תקיפות הדעת כזו, להקשות ולדבר לפני הקב"ה, ולמעון לפניו 'למה הרעות לעם הזה', סימן הוא שנושא על כתפו את סבל העם, ודואג למענם ולטובתם, ע"כ ראוי אתה להיות רועה ישראל הנאמן ומנהיגם,

פירש"י, וידבר אלקים אל משה, דיבר אתו משפט, על שהקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה. כתב החיד"א ז"ל בנחל קדומים בשם רבינו אפרים ז"ל, אלקים ראשי תיבות א'מרת ל'מה ה'רעות י'הושע מ'כניסן, רמז לו כאן, דמחמת שדיבר שלא כהוגן לפני הקב"ה, ואמר לו למה הרעות לעם הזה, על כן נענש שלא יזכה לארץ ישראל.

ראוי להיות מנהיג

אמנם בספרים הקדושים פירשו פסוק זו על צד הטובה, כמתאמרא משמיה דהרה"ק ר"מ מפרימישלאן זי"ע (מובא

'אלקים', אני ה' דאס איז רחמים גדולים וחסדים נסתרים! (דהחסדים ורחמים נמשכים משם הוי"ה), נאר זאג זיי, אז איך וועל מיט זיי טאהן חסדים נגלים, וואס זיי וועלן פארשטיין אז דאס איז חסדים, והוצאתי והצלתי!

(תרגום: 'יודבר אלקים אל משה', שהקב"ה אמר למשה רבינו, שלא תעלה בדעתך לסבור שכל מה שעשיתי לבני ישראל – כל התלאה שסבלו במצרים – שהם דינים וגבורות, הבאים מכח שם 'אלקים', לא כן הוא, אלא שהם רחמים גדולים הבאים מכח שם הוי"ה, אלא שהם היו 'חסדים נסתרים', ולא היה ניכר כלפי החוץ החסד והטובה המונח בתוכם, אולם 'אמור לבני ישראל', שעתה הגיע הזמן לעשות להם 'חסדים נגלים', שגם הם יבינו שהמה חסדים, וכאשר המשיך לתאר להם בפסוקים הבאים והוצאתי והצלתי וגו', שיגאל אותם היד חזקה, ויעשה לפניהם אותות ומופתים).

טובה מתוך טובה

והנה פרשה זו מלמדינו "דרך אמונה" לדורות עולם, להתחזק בזמנים של הסתרת פנים, כאשר בעיני השכל נראה שהקב"ה מסתיר פניו מאתנו, ומשפיע עלינו דינים וגבורות, להאמין ולבטוח בה' כי מעתה לא תצא הרעות, ואין הצרות והעונמת נפש רק בבחינת חסדים נסתרים, וכאשר יתחזקו באמונה זו בוודאי יתעורר רחמיו להפכם להיות חסדים נגלים.

ומלפניך יצא מישרים משפט עם בני ישראל.

גערה רק לפנים

ובספר מי השילוח (אזכיצא) מכאר באופן אחר פסוק זו, רהנה אחרי שדיבר משה רבינו את דבריו נגד השי"ת, ומען לפניו 'למה הרעות לעם הזה, נתן השי"ת גערה עליו, וזהו לשון 'יודבר' שהוא לשון קשה, וגם השם 'אלקים' מורה על זה, אך תיכף אחרי שגער בו, 'ויאמר אליו' בלשון רכה.

ומסביר הענין במשל למה הדבר דומה, לאדם שכועס על חבירו ואתבו, וכאשר רואה שחברו עומד ומשתומם על שגער בו, ומפחד מאתו, מיד מרמו לו כי כל כעסו אינו רק לפנים, ונשאר חבירו וידידו כמקדם. וזהו הענין של 'ויאמר' אליו, כי 'אמירה' לשון רכה, היינו שאחרי שהקב"ה הראה לו שהוא כועס עליו וגער בו, לחש לו שאינו ככעס עליו ח"ו, ולזה מסיים 'אני הוי"ה', כי שם הוי"ה ב"ה הוא מלא רחמים, כאומר לו, הגערה שגערתי בך לא היה רק לפנים, ולא תפחד כלל.

הגבורות הם רחמים גדולים

באופן אחר קצת פירש הרה"ק היסוד העבודה מסלאנים זי"ע, כי הקב"ה לא התכוון לדבר קשה כנגד משה רבינו, אלא כך אמר לו: 'דו מיינסט, אז וואס איך האב געמאהן צו די אידן איז גבורות!?' (כי הגבורות נמשכים משם

התגלות שכינתו, רק מצד אמונה, שאנו מאמינים שאתה ארון עולם, ולך ה' הממלכה וגו' והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל.

אין צריך לעשות ניסים לכל אחד

מסופר על הגאון בעל החפץ חיים זצוק"ל, שהיה מכתת רגליו לאסוף כסף עבור ישיבתו, פעם אחת הגיע לביתו של גביר אחד, שאלו הגביר: מדוע אין הקב"ה עושה מופתים בימינו כמו שעשה לאבותינו?! ענה לו: יש לנו תורה, ובו מסופר על מופתים וניסים גדולים שעשה הקב"ה לאבותינו ולנו, עשר מכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף וכו'... אמר לו העשיר: בכל זאת ברצוני לראות כמו עיני דבר אות ומופת! תוך כדי שיחתם, חזרה בתו הקטנה של הגביר מבית הספר, ובידה תעודה שהיא יודעת לרקוד יפה! ראה העשיר את התעודה ושמה מאוד, והראה זאת להחפץ חיים, ביקש החפץ חיים מהילדה שתראה לו איך היא רוקדת, אבל הילדה סירבה, נעלב הגביר ואמר לבתו: מדוע אינך רוצה לרקוד לפני הרב, הוא רוצה לראות איך את רוקדת?! ענתה הילדה: אינני צריכה לרקוד בפני כל אחד, יש לי תעודה המעידה שאני יודעת לרקוד, ומי שאינו מאמין זו בעיה שלו! פנה החפץ חיים להגביר ואמר לו: השומע אתה?! יש להקב"ה תעודה - את התורה הקדושה, שבו מסופר על כל הניסים, ואין הקב"ה צריך לעשות ניסים לכל אחד שיבקש

וכדברי קדשו של הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע - יומא דהילולא דיליה ביום ד' שבט - רבוננו של עולם, כל מה שאתה עושה, בודאי לטובה אתה עושה, אולם יש טובה מתוך טובה, ויש טובה מתוך רעה, לפיכך אנו מבקשים ממך, שתתן לנו טובה כזו שהיא טובה ממש, טובה נגלית לעיני כל, וכפי שאמר יעקב אבינו אבינו (בראשית לב, יב) 'ואתה אמרת היטב אמיב', דהיינו טובה של טובה ...

חסד בזכות האמונה

בדומה לזה מתאמרא משמיה (מובא בספר שפתי צדיקים) לפרש הכתוב (תהלים לג, כב) יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך, דהנה בזמן הזה אין התגלות אלוקית כמו שהיה בזמנים הקודמים, כגון בזמני האבות וכאשר בית המקדש היה קיים, רק בני ישראל מאמינים בני מאמינים, ועל סמך אמונתם בוטחים באלקי עולם, וזהו שאנו מבקשים מאת הקב"ה, כשם שאנחנו מייחלים ומצפים תמיד לשמך הגדול שתעמוד לנו בעת צרה, אף שאין אנו משיגים אותך רק על פי אמונה, מדה כנגד מדה תשפיע עלינו מידת טובך וחסדך, אפילו שאין אתה רואה במעשינו שום דבר טוב. וזהו הכוונה 'יהי חסדך ה' עלינו', דהיינו שתשפיע עלינו טובך וחסדך, אפילו שאין אנו ראויים והגונים לכך, 'כאשר יחלנו לך', כמו שאנו מייחלים לה, אפילו שעיינינו לא ראו

שהרי אינו צריך לכטוח בה, כיון שאין שום מחסור אצלו, ואדרכא כאשר האדם מרגיש בחסרון, אזי מתחזק אצלו מידת בטחונו בה. וכפי המסופר על הרב מבריסק זצוק"ל, שהחזיק כמה אברכים אשר עסקו בתורה, ובכל ראש חודש היה נותן להם תמיכה, ולפעמים כאשר לא היה בידו כסף מזומן, היה צריך ללוות את הכסף כדי שיוכל ליתן להם את תמיכתם החודשית.

פעם אחת לא הצליח להשיג את סכום התמיכה, והתייעץ עם אחד ממקורביו שהיה מסייע לו להשיג את הממון, מה אפשר לעשות להתגבר על חסרון הממון, ואותו מקורב אמר לו: אולי כדאי לחפש אדם שיועיל בטובו לתרום בית וכדו', ומן הרווחים יוכלו לשלם להאברכים בכל חודש בלי שום דאגה, אבל הרב מבריסק השיב לו מיד: **אפילו אם יבוא אלי איש ויתרום לי רכוש השוה מיליאן רובל, לא הייתי לוקח זאת, כי בשביל כסף אינני מוכר את מדת הבטחון...**

לראות נס, ואת זה אפילו ילדה קטנה מבינה... [ויסוד הדברים האלו מפורש בדברי הרמב"ן ז"ל (שמות יג טו), וז"ל: ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יצוה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואת לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון וכו', והצריך שנכתוב כל מה שנראה אלינו באותות ובמופתים על ידינו ועל בין עינינו, ולכתוב אותו עוד על פתחי הבתים במוזות, ושזכיר זה בפנינו בכוקר ובערב וכו', עיי"ש באריכות דבריו הנפלאים].

והבוטח בה' חסד יסובבנו

ובאמת יש טובה גדולה כמה שאין אנו זוכים לראות דבר יום ביומו אותות ונפלאות ומופתים גדולים, דמתוך כך עינינו נשואות תמיד לאבינו שבשמים, מתוך אמונה ובטחון שירחם עלינו במידת החסד והרחמים, דמי שיש בידו מכל טוב בלי שום חסרון, חסר אצלו 'מידת הבטחון',

וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדְי וְשָׂמִי
ה' לא נודעתי להם (ה' ג.)

כח הרצון

בוה, והלא מקרא מלא הוא. ופירש, כי 'אבות' הוא לשון 'רצון', על דרך הכתוב (בראשית כד, ה) אולי לא 'תאבה' האשה ללכת אחרי אל הארץ הזאת, וזהו הפירוש 'ארא אל האבות', 'איך באווייז זיך צו

פירש"י, וארא אל האבות. בספר כתבי רמ"מ מביא בשם הרה"ק מקאברין זי"ע, תימה מה הוסיף רש"י ל

משה רבינו חשב שממעט בעבודת ה'

בספר דברי ישראל מביא בשם זקינו הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע לפרש דברי רש"י וארא אל האבות, דהנה עיקר קיום דבר ה', תלוי על ידי מי שבאו הדיבורים על ידו, ומשה רבינו ע"ה היה בעיני עצמו שפל מאד וגרוע מכל אדם, כמו שנאמר (במדבר יב, ג) והאיש משה עני מאד וגו', והיו טענותיו לפני השי"ת: הן אמת שכבר הגיע זמן הגאולה ודברך אמת, אך מחמת שעשית אותי לשליח, והדברים באו בהתלכשות על ידי, ואני איש מגושם, על כן נתגשמו הדברים גם כן ולא נתקיימו, ואם היית עושה שליח אחר איש צדיק, בודאי היו הדיבורים עושים רושם, והיתה מתקיימת הנבואה, וזהו שאמר משה רבינו להקב"ה 'למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתיני', היינו על ידי שעשית אותי לשליח נתגשמו הדברים ולא פעלו את תפקידם.

אך הנה הבעש"ט הק' זי"ע אמר: שמיום בריאת העולם לא היה עדיין שום נברא שעבד את הבורא ית' כראוי לעבדו, וזה מרומז בשם 'ש-די-' - 'שאמר לעולמו די' (הגיגה יב, א) היינו אף שהעבודה היא קטנה לפי רוממותו ית', אף על פי כן היא ישרה וחביבה לפניו, זהו הפירוש 'שאמר לעולמו די', שהקב"ה מסתפק אפילו בעבודה פחותה וקטנה.

וזהו 'וארא אל האבות - באל ש-ד-י', זהו תירוץ על טענתו של משה רבינו 'למה הרעותה לעם הזה למה זה שלחתיני',

די וואס ווילן מיר' - היינו שאמר לו הקב"ה אני מתראה רק לאלו החפצים בני.

ומביא שם בענין זה, שהרה"ק בעל הדברי שמואל מסלאנים זי"ע שלח שליח להרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זי"ע בענין אחד, כשנכנס לפניו השליח ביקשו הרש"ב שיאמר איזה מאמר מרבו, אמר לו: הרבי אמר בשבת קודש, 'וארא אל האבות' צו די וואס ווילן מיר (לאלו החפצים בני), ונתרגש הרש"ב וקרא לבנו הרה"ק הרי"צ זי"ע שהיה אז ילד, ואמר לו: 'דו הערסט וואס דער איד האט נאכגעזאגט פון זיין רבי'ן?! 'דער אויבערשטער בעזוייזט זיך צו די וואס ווילן איהם!' (האם אתה שומע מה שהיהודי אומר בשם רבו, הקב"ה מתראה רק לאלו החפצים בו).

למדנו מכאן עד היכן מגיע כח הרצון, דמי שיש לו רצון חזק וזכה לראות בהתגלות כבוד שמים, וכמאמר הידוע בשם החיד"א ז"ל 'אין דבר העומד בפני הרצון'. וכן ידוע מה שאמר הגאון מווילנא זצוק"ל שכל אחד יכול להיות 'דער ווילנער גאון', שהרי 'ווילנער גאון' אותיות 'זויל נאר גאון' (אם תרצה תוכל להיות גאון), שבכח הרצון יכול כל אחד להיות גאון עולם. וגם ידוע בשם הגאון מווילנא זצוק"ל כי 'העקשן יצליח'. ומכאן ילמד האדם, שאין דבר המעכב בעדו להתקרב ולהתקשר בה', רק הרצון בלבד, דאם יש לו רצון אמיתית, אזי שום דבר לא יעמוד כנגדו, ובעקשנות יצליח להתגבר על כל המניעות והעיוכים, ולעשות רצונו ית"ש ולעבדו בלבב שלם.

בעצמו צריך שלא יספיק דבר זה בעיניו, רק תמיד ישתדל ויוסיף בעבודה, וימעיט בעיניו כל עבודתו לנגדו ית"ש. וזהו פירוש הכתוב (תהלים קיג, ז) 'מקימו מעפר דל מאשפות ירים אביון', פי' 'מקימו מעפר דל', מי שהוא בעיני עצמו בחינת עפר, השי"ת מקימו, ו'מאשפות ירים אביון', היינו מי שהוא בעיניו בחינת 'אשפה', שגרוע יותר מעפר לזה השי"ת מרימו ומנשאו יותר, עכדה"ק.

ובדברי ישראל מוסיף על דברי זקינו רמז נאה מדלילה, דהנה ידוע (פע"ח שער העמידה פרק יב) 'משה' בנימטריא 'א-ל-ש-ד-י', ולפי האמור רמז יש בזה, שמושה רבינו היה תמיד בעיני עצמו שהוא ממעט בעבודתו ית', בבחינת 'שאמר לעולמו די', שאומר די ומסתפק במעט עבודתו כנ"ל.

דהיינו שאני אדם שפל וגרוע, ואילו היית שולח אדם גדול היה פועל כנ"ל, והשיב לו הקב"ה 'וארא אל האבות - באל ש-ד-י', שאפילו האבות הקדושים אלמלי באתי עמהם ברין לא יכלו לעמוד מפני תוכחה (עין ערכין י, א), אלא שעל זה הוא השם 'ש-ד-י', שאני מסתפק ומקבל העבודה אפילו משפל שבשפלים.

ולכן השם 'ש-ד-י' עומד במוזות הפתח, ושומר דלתות ישראל (משנת הסידים מס' מוזה פ"ג מ"ט), בשוה אצל השפל שבשפלים כמו אצל הגדולים בעלי רוח הקודש וגילוי אליהו, כי השם הזה מורה שמסתפק ומקבל את העבודה אפילו מהשפל שבשפלים.

אמנם אף שבעיני השי"ת הוא חשוב ומקובל ומרוצה, אולם האדם

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נִאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם
מַעֲבָדִים אֹתָם וְאָזְכֵּר אֶת בְּרִיתִי (ו, ה).

כמו שכתב בספה"ק זרע קודש: הנה כתוב בספרים שבגלות מצרים היה דיבור בגלות, שלא היה להם דיבור כראוי של קדושה, ולכן נקרא זמן יציאת מצרים 'פסח' לשון פ"ה ס"ח. ולכאורה צריך להבין דבר זה, הלא כתיב (שמות ב, כג) ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה, נמצא שעלתה תפלתם השמימה לו ית"ש, ואיך

חשיבות התשוקה של התפילה

בפרשה זו למדנו כמה יסודות גדולים בענין התפילה, ונפתח בגודל מעלת התשוקה בעבודה שבלב זו תפילה, אפילו כאשר בפועל אין עולה להם עבודתם יפה, רחמנא ליבא בעי - ורגשי הלב חביבים ומרוצים לפני הקב"ה.

לו דיבור כראוי, ויוכל להתפלל כדת וכראוי ובנכון, ובודאי יעזרהו ית"ש.

ובענין זה מצינו הענין במצרים, דכתיב (שמות ב, כד) וישמע אלקים את 'נאקתם', וכתיב (שם ו, ה) וגם אני שמעתי את 'נאקת' בני ישראל, וידוע כי 'נאקה' הוא 'בלב' בלבד, ששמע השי"ת את תשוקת לבבם, שרוצים לעובדו ית"ש כראוי כדיבור קדוש, והם בעצמם ביקשו רחמים על דבר זה שנתרחקו מאתו ית"ש, וצעקו על זה לו ית"ש, וזהו שנאמר (שם ב, כג) 'ויאנחו בני ישראל מן העבודה', פירוש על עבודתו יתברך שאינו כראוי, על זה צעקו לו ית"ש, ושמע השי"ת ועזר להם.

הכנעה קודם התפילה

כמו כן נרמז בזה עצה טובה, איך יזכה האדם לקבל חיות והתלהבות בעת עבודת התפילה, על ידי הכנעה לפני תפלתו, כמו שכתב בספר בת עין לרמז בפסוק זה, דהנה עיקר העבודה הוא שיהיה קודם התפלה בחינת הכנעה ואח"כ יתפלל, ומחמת ההכנעה שיש לו מקודם התפילה יכול לדבר דבורים בקדושה ובטהרה ובהתלהבות, ונותן בהאותיות שמדבר חיות רוחניות ממש, כמו שהיה חיות בהאותיות בעת כריאת העולם, כי על ידי כ"ב אתון נבראו כל העולמות (עיין זוה"ק ח"א רד.), וכשמדבר דבורים בקדושה ובטהרה, אז ממשיך שפע וברכה על ידי הדבורים שלו. וזה שאיתא בזוהר (עיין זוה"ק ח"א סד, ב; רכט, ב) אינון ברכאין כו' ואינון

אמרינן שלא היה להם דיבור של קדושה שיעלה לה'!?

רק הענין על דרך הכתוב (ויקרא כו, מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים 'לבלותם', ופירשו בספרים שהוא לשון 'תשוקה', שאף תשוקתם של ישראל אינו מואם השי"ת, כדכתיב (דברים ל, ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך, ולכן אין לשום אדם מישראל לייאש את עצמו כלל וכלל, ולא יאמר ח"ו אני נפסק מקדושתו ית"ש, שאין אני יכול להתפלל בלא מחשבה זרה וכדומה, שנראה לו שאין לו דיבור של קדושה שתעלה תפילתו לו ית"ש, לא ייאש את עצמו בכל זה, כי לא ידח ממנו נדח, והטוב כי לא כלו רחמיו וחסדיו, ואומר השי"ת וחנותי את אשר אחון אף על פי שאינו הגון וכדאי, וגם האיש הזה שהוא בשפל המדרגה מאוד ונסתמין דבריו, ואינו יכול לפתוח פיו כראוי לדבר לפניו ית"ש כלל, אף על פי כן ידע באמת, שגם התשוקה הזאת שחפץ ומשתוקק לדבר ולהתפלל לפניו ית"ש כראוי אך שאינו יכול, זה גם כן רואה השי"ת וחשוב לפניו ית"ש.

וגם יכול לעשות לעצמו שיחה ותפילה מזה בעצמו, שיצעק ויתחנן לפניו יתברך שנתרחק כ"כ מאתו ית"ש, שאין יכול לדבר כראוי, ויבקש מאתו ית"ש רחמים ותחנונים שיחמול עליו, ויפתח פיו שיוכל לפרש שיחתו לפניו ית"ש שיהיה

שיכניעו את לבם, להמשיך על ידי ההכנעה חיות רוחניות בהאותיות כמו שהיו במקורם כנ"ל, וזה ל'אביהם שבשמים שהאותיות נקראים א"ב.

ועל דרך זה מפרש הפסוק (ישעיה נח, יג) 'וכברתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר', ולכאורה לפי פשוטו והל"ל 'ומדבר דבר' (דהיינו להזהר שלא לדבר ביום השבת) כמו שכתב 'ממצוא חפצך'. ומבאר הדגה בשבת קודש השער בעצמו פתוח, היינו שכל מי שישמור שבת כהלכתו הוא בבחינת תשובה והכנעה, ויכול לדבר דבורים בקדושה ובטהרה ולהמשיך בהם חיות רוחניות, כמאמר הכתוב (יחזקאל מו, א) 'היה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח', היינו שבחול סגור הבחינה זה, ובשבת יכול לבא לזה הבחינה. וזהו 'וכברתו מעשות דרכיך', היינו כשתשמור שבת כהלכתו מלעשות דרכיך וחפצך, אז 'ודבר דבר', תוכל לדבר דבורים בקדושה וטהרה, ולהמשיך בהם בחינת נבואה.

אך בימי החול, העיקר תלוי כשיש לאדם הכנעה קודם התפלה, אז הוא נותן חיות בהאותיות, והדבורים הם בבחינת נבואה, ונמתקו הדינים, וממשיכים שפע וברכה, וזהו שרמו הכתוב וגם אני שמעתי את נ"אקת ב"ני י"שראל א"שר, ראשי תיבות נבי"א, היינו ששמעתי את הדיבורים בבחינת נביא, ולכך פעלו בהדבורים שאזכור את בריתי.

מילין דבר נש, היינו על ידי המילין דבר נש נמשכין ברכאין לעילא ותתא, כי כשמדבר בהכנעה אזי התפלה מקובלת.

ומפרש בזה הפסוק (בראשית ב, ז) 'וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה', היינו כשיש לאדם הכנעה באמת ונחשב בעיניו כעפר, אזי 'יהיה האדם לנפש חיה', ותירגום אונקלוס 'לרוח ממללא', היינו אזי יכול לדבר דבורים שיפעלו על ידם ברכה ושפע רב. וזהו מחדש השי"ת שיהיה לאדם הכנעה קודם התפלה, בכדי שיוכל לדבר דבורים אח"כ בקדושה ובטהרה, להמשיך חיות רוחניות בהאותיות, כדי שתהיה תפלתו מקובלת.

אבל כשאין לאדם הכנעה אמיתית קודם התפלה, אזי אינו יכול להמשיך חיות רוחניות בהאותיות מהתפלה ואינה מקובלת. וזה מרומז בפסוק (תהלים עד, ט) 'אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה', היינו מה שלא ראינו חיות בהאותיות, 'ואין עוד נביא', היינו כי אלו היה חיות בהאותיות היו הדבורים בבחינת נבואה, אבל הוא מחמת 'ולא אתנו יודע עד מה', היינו שאין לנו בחינת הכנעה קודם שאנו מדברים כנ"ל (התיבת 'מה' מורה על ענה והכנעה).

וזה שאיתא בגמרא (ברכות ל, ב) 'חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפלה כדי שיכוונו את לבם לאביהם שבשמים', היינו שהיו שוהים בכדי

התפילה הוא חסד מה'

האדם השפל לעמוד לפניו ולהתפלל, כמו שנאמר (תהלים קמח, א) 'הללו את ה' מן השמים', ר"ל להודות ולהלל לפניו ית"ש הוא ג"כ סיוע מן השמים, 'טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו יודוך ה'" וגו' (תהלים קמח, ט), כל זה מצד הרחמנות אשר יודוך כל מעשך.

לכן אל יפול לב האדם עליו בראותו כי הקדים להתייגע קודם התפלה הרבה בלימוד שיעורין כסדרן, ואעפ"כ מתהפך הוא בתחבולותיו בשעת התפלה ואיננה שגורה בפיו, ואיננו יכול להתפלל, כי הכל הוא מן השמים והוא יעשה את שלו.

ועל כזה רמזו חז"ל (אבות ב יג) 'אל תעש תפלתך קבע', ענין הקביעות הוא הבא בכל עת בטבע, כן אל תעש תפלתך מצד שלמדת הרבה קודם התפלה בקביעות, ועי"כ נכון לך להתפלל, לא כן אלא 'רחמים ותחנונים לפני המקום', מצד הרחמנות תבא לפני המקום.

וכן נאמר (דברים ג, כג) ואתחנן וגו', פרש"י 'מתנת חנם, אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אף על פי כן אינם מבקשים רק מתנת חנם', ר"ל שיש להם לתלות שיהיה תפלתם נכונה על ידי מעשיהם הטובים, שלמדו הרבה ועשו מעשים טובים קודם התפלה, 'אעפ"כ אינם מבקשים', ר"ל הבקשה שלהם אינה רק מתנת חנם כנ"ל. והוה שאמרו שצריך לומר קודם שמונה עשרה 'אד-ני שפתי תפתח', כי לולא זאת איך

עוד דברי חיזוק מצינו בפרשה זו בענין התפילה, שלא יתייאש האדם בראותו שאין תפלתו בפיו שגורה, כמובא בספה"ק תפארת שלמה בפרשתו, על הפסוק 'ידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני הוי"ה', וצריך להבין ענין האמירה הזאת שאמר אליו 'אני הוי"ה', מה אמר לו?!

אך הנה באה ללמד לאדם דעת להבין בעצמו, כי בכל עת עמדו לפני ה' בתורה ותפלה, כי הוא איננו כדאי וראוי לזכות ולעמוד לפתוח פיו לפני השי"ת מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואינו בכחו לדבר מאומה, וזאת מחסד הבורא עליו, אשר ישים דבר בפיו לאמר כה תדבר, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קלמ, ד) 'כי אין מלה בלשוני הן ה' ידעת כלה'.

לכן צריך האדם להכנע ולשבר לבבו קודם הלימוד והתפלה, להתפלל לה' ולשאול ממנו מענה לשון, כמו שאומרים בברכת התורה, 'אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדברי תורה', ואעפ"כ מתפללים 'הערב נא וכו' את דברי תורתך בפינו', שיהיה בו עריבות ומתיקות לפניך, להיות נחת רוח לפני כסא כבודך, אע"פ שהאדם מחויב ללמוד במצות הבורא בחיוב דאורייתא, מ"מ אינו כשאר מלאכות שמחויב לראות להשלים פעולתו אשר נשלח אליה, כי אורייתא צריך הקדמת החילו ורחימו, וכן בתפלה ושאר כל המצות, כי הוא רק חסד עליון אשר יזכה

שהקב"ה שומע והאזין לקול נאקתם, ואפילו כי נאקתם אינו על שום כוונה טובה, כגון: לגלות השכינה, או שרוצים להיות פנויים לעבוד ה', רק כל צעקתם 'אשר מצרים מעבירים אותם', ועכ"ו שאינם כדאים, מכל מקום 'אזכור את בריתי' כי בא מועד עת לחננה. למדנו מזה דבר גדול, שאפילו אנחה של יהודי על עניני גשמיים חשוב מאד לפני הקב"ה.

יכול לעמוד בתפלה, כי איך יזכה ילוד אשה לעמוד לפני הקב"ה.

שמע נאקתם שהיה לטובתם

עוד חיזוק גדול למדנו מפסוק זה, חשיבות אנחה של איש מישראל אפילו על דבר גשמי, כמו שכתב החיד"א 'צוק"ל בספרו פני דוד, לבאר אומרו 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל',

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה לְפָנָי ה' לֵאמֹר הֲאֵינִי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמְעֵנִי פְרַעְהָ וְאֵינִי עֹרֵל שְׁפָתַיִם (י, יב).

ערל שפתים, וכבר עמדו המפרשים, הא קל וחומר פריכא היא, דהטעם מבואר דלא שמעו 'מקוצר רוח ומעבודה קשה', מה שאין בן פרעה. ומבאר בהא דכתיב (יונה א, ג) ויקם יונה לברוח תרשישה, ודרשו רז"ל (ילקוט שמעוני יונה רמז תקמ"ט) אמר יונה הגוים קרובי תשובה הם, ויהיה קטרוג על ישראל שלא שמעו ח"ו. וכמו כן כשאמר לו השי"ת למשה 'בא דבר אל פרעה', השיב לו משה 'הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה', ר"ל ואיך יהיה אם ישמעני פרעה, 'ואני ערל שפתים', ר"ל דאז אשאר ערל שפתים, שיהיה לי פה סתום מלהליץ על ישראל, וכמו שאמר יונה, והוא פירוש יקר בס"ד. והיוצא מזה, שהיה משה ירא לילך לפרעה, אולי ישמע לו דגוים קרובי תשובה הן, ויהיה קטרוג על ישראל, לכך אמר לו השי"ת (שמות י,

דצה לבטל הקטרוג מבני

בספר תפארת יהונתן מביא הקושיא הידועה על ק"ו זה, הרי בני ישראל לא שמעו לקולו 'מקוצר רוח', ומה זו ראייה שלא ישמע לו פרעה שלא חסר לו כלום?! ומתרץ כי כוונת משה היה לטובת ישראל, כאשר עשה יונה בניגונה, שברח מטעם כי אם ישובו עובדי עבודת כוכבים ומזלות מדרכם הרעה, וישראל לא ישובו לה', יהיה ח"ו קצף על ישראל, וכן הדבר בפרעה, כיון שישראל לא שמעו אלי, אם ישמע אלי פרעה יהיה ח"ו קצף על ישראל, ולכך סירב בשליחות.

[כדברים האלה כתב בישמח משה, 'ויאמר משה הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני

ישראל שלא דיבר אל הסלע, שאם דיבר ונתן מימיו, חשש שלא יהיה קמרוג על ישראל שהסלע שומע בקולו והם לא שמעו, וזהו שאמר לו הקב"ה (במדבר כ, יב) 'יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל' דייקא, שבני ישראל אינם מבינים כוונתך, אבל אני יודע מצפוני לכך לטובתם של ישראל].

(א) 'בא אל פרעה', ואל תתירא מזה, 'כי אני הכבדתי את לבו'.

ובייטב לב בפרשתו, מביא בשם אחיו הגה"ק רבי שמואל טיטלבוים זצוק"ל אב"ד גארליץ, להמתיק בזה הטעם שמשה רבינו הכה את הסלע ולא דיבר אליו, כי טעמו של משה היה לטובת

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מֵעַם פְּרֹעֶה וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' עַל דְּבַר הַצְּפַרְדָּעִים אֲשֶׁר שָׁם לַפְּרֹעֶה (ח, ה).

בפני המון העם, שלא התקיים הבטחתו! ואמר שמצינו כן בתורה אצל משה רבינו, ויצעק משה אל ה', 'על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה', שמשה רבינו טען לפני הקב"ה, הלא היינו אני הייתי מבטיח לפרעה שלמחר יוסר המכה, על כן צעק לפני ה' שיקיים הבטחה זו. והוסיף ואמר שגם מצינו כדבר הזה אצל דוד המלך, שביקש (תהלים מ, י) 'בשרתי צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלה ה' אתה ידעת', שאחרי שבישר צדק בקהל רב מוכרח הדבר להתקיים. (מוכא בגדולת הצדיקים ח"א דף י"ט).

צדיק מבטיח והקב"ה מקיים הבטחתו

הרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע היה מנהגו אפילו כשהיו מזכירין לפניו חולה מסוכן ר"ל, או על שאר צרה שלא תבוא, היה מבטיח להם בבירור שישאר בחיים, או שיצא מהצרה, וזאת היה בפומבי בפני כל אחד ואחד.

ואמר הטעם על זה: כי מקודם הוא מבטיח, ואח"כ מתפלל להשי"ת שיקיים מה שהיה מבטיח, כי לא יהיה נאה אם לא נתקיים הבטחתו, דאיזה פנים ישא

הרה"ק רבי משה לייב ב"ד יעקב זי"ע מסאסוב

ד' שבט תקס"ז לפ"ק

י"ש להחיות נפשי?! והשיבו: שיש להם, נתנו לו ושמחו מאוד על שזכו לקנות ממנו המצוה, והרה"ק נפרד מהם ויצא מהכפר וחזר לביתו (זה נקרא 'חסד שבחסד', לא רק שנהג אתם במידת החסד, להטיב בעדם ולהחיות את נפשם, אלא הוסיף להטיב עמם, שמכר להם זכות המצוה).

כל זה ראה ושמע הרה"ק מזידיטשוב שעמד מאחורי הבית, ונענה ואמר: עליו הכתוב אומר (תהלים ע"ג, ב) 'בים דרכך ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו'.

בזיון מציץ ממיתה

פעם אחת ראה הרה"ק מסאסוב בשמים קמרוג גדול על עצמו, שיטלו אותו מן העולם, אבל שמע שאם יהיה לו בזיון גדול יפטר על ידי זה מעונש מיתה, ויוכה להאריך עוד ימים, מה עשה, התלבש בבגדים אחרים כדי שלא יכירו אותו, ויצא מחוץ לעיר בעת שהתחיל להתנוצץ אור היום, וראה עגלה מלא עם אנשים אשר נוסעים אליו, וצעק להם: עמדו! ויעמדו, והם לא הכירו אותו, שאיש קדוש עומד לפניו, וכל מטרת נסיעתם הוא לחלות את פני קדשו, ושאל אותם: להיכן אתה נוסעים להרבי?! חדלו מדרככם, הלא אינו 'רבי' כלל, והתחיל לדבר עליו ולכוותו מאוד, ויחר לאחד מהם מאוד, וקפץ מהעגלה ואמר לו: איך הרהבת עוז לבנות את

מכר אף את זכות המצוה אשר עשה

הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע נסע להתחקות אחר מעשי הרה"ק מסאסוב זי"ע, וראה איך שקם באמצע הלילה בימות חורף, כשבחוץ שרר קור עז, ויצא ליער עם גרון בידו, הלך אחריו, וראה שהתחיל לחטוב עצים, אחר שסיים את מלאכתו הניחם על כתפיו, והלך אל הכפר הקרוב, עד שהגיע לאיזה בית שהיתה שם יולדת, והיו עניים מרודים עד שלא היו להם עצים להסיק התנור, והיתה סכנה ליולדת, דפק על הדלת ופתחו לו, ושאל אותם בשפה הפולנית: אולי הם צריכים עצים להסקה?! והשיבו: שזוקקים הם לכך, אבל אין להם כסף לשלם! אמר להם: שאינו זקוק לכספם מיד, ושיקחו עכשיו את העצים וכשירווח להם ישלמו לו! ותיכף נכנס הרה"ק לבית והסיק את התנור בעצים ונתחמם הבית. האיש ואשתו השבוהו לגוי כיון שדיבר פולנית, והשבו שאינו מבין את שפתם, ושמע הרה"ק איך שהם מדברים ביניהם באומרם בשפתם: 'זאל איהם נישט גערעכנט ווערן די מצוה' (שלא יחשב לו מצוה זה), ואמרו ביניהם שצריך לקנות ממנו המצוה שלא ישאר לו הזכות, ושאל האיש לזוגתו: אולי נשאר מעט יי"ש וניתן לו ועל ידי זה נקנה ממנו המצוה?! השיבה האשה בחיוב, כעבור כמה רגעים שאל אותם הרה"ק: אולי יש לכם מעט

זו?! לא ולא! יוכל להיות שיעלה בידי בפעם הבאה.

נתן בו עיניו ונעשה גל של עצמות

פעם התקיימה אסיפת צדיקים בענין גזירות בענין החינוך והצבא שגזר הקיסר שהיה בימים ההם, נענה הרה"ק ואמר: צריכים שאחד יתן בו עיניו ויעשהו גל של עצמות! אמרו לו שאר הצדיקים: 'קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא' (בבא מציעא פג, ב) והסכים לקבל על עצמו את השליחות, והחליף בגדיו, ובא אל הקיסר, ושאלו אותו לרצונו, ואמר: שהוא רוצה לראות את המלך בכדי לברך ברכת שחלק, ונתנו לו להכנס אליו, והרה"ק הסתכל בו וכירך את הברכה, מאז התחיל הקיסר להתכוון ולרוות מיום ליום, וכן כל דבר שהיה נוגע בו גם כן היה מתכוון, וכך הצטמק מיום ליום עד שמת.

עם הרה"ק מצאנו זי"ע

בספר צבי תפארה, מובא בשם הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זי"ע, ששמע מוקינו הרה"ק מצאנו זי"ע, דכד הוי טליא היתה שריפה גדולה בעיר טארגיגראד, וכל העיר הפכה למאכולת אש, והעיר טארגיגראד היתה סמיכה לעיר בראד, וברחו לעיר בראד והתיישבו שם, ובאותו פרק שהה שם הרה"ק מסאסוב זי"ע, ובליל שב"ק נהרו כולם לחזות

הרבי?! ונתן לו מכה על הלחי והלך לדרבו, ואח"כ כשבא לביתו, ואותו האיש נכנס אל הקודש פנימה וראה את פניו הק', מיד התחיל להתעלף, כי נזכר את אשר הכה אותו מקודם, אבל הרה"ק דיבר על לבו לנחמו ולהפיג צערו.

לא להתייאש ממצוה אפי' כשאינו עולה יפה

בספר עשר צחצחות (אות טו) מסופר, פעם נסע רבנו הק' לאסוף מעות לפדיון שבויים, ולא הצליח לקבץ כל הסכום הנדרש, וחשב בלבו: הן התבטלתי על ידי זה מתורה ותפלה, ולא פעלתי כלום, מהיום והלאה אשב בביתי על התורה ועל העבודה, ולא ארוץ יותר עלי דרך להשתדל בשביל פדיון שבויים!

אמנם באותו היום נודע לו על יהודי אחד שנתפס בגניבתו, ונלקח לבית הסוהר והכוהו, ותיכף רץ לבקרו והצליח להוציאו לחפשי, ואז שאל להגנב: האם כאבו לך המכות אשר הכו בך?! אם כן השמר לך מהיום והלאה שלא תעשה כמעשיך הרעים! וענה הגנב: מדוע שלא אנסה שוב את מזולי, אם לא עלתה בידי פעם אחת מה בכך, אקוה כי יעלה בידי בפעם הבאה!

מיד הרגיש רבנו הק' ואמר: הדיבורים האלו מכוונים גם עלי, על מה שחשבתי היום, וכי אם לא עלתה בידי לקבץ מעות בפעם זה, אתבטל ח"ו ממצוה

ובזכרו מאמר חז"ל (כתובות ל, א) הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים, נתעצב מאד, והיה מפחד שמא יגרום לו הקור נוק, אך תיכף חזק את עצמו, שבמותו ישמח מאד עם אבותיו הק' בגן עדן, ומחשבה זו עוררה בו שמחה עצומה ונהפך ליבו מיגון לשמחה גדולה, ושמחה זו עוררה ישועתו, כי סיכבו מן השמים שעברו שם אנשים, ובאו לעזרתו, עד שהגיע למחוז חפצו לשלום.

צידה לדרך

פעם אחת היה אצל רבו הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, וכאשר נפרד מאתו נתן לו צידה לדרך, ככר לחם ודינר והבעקישטשע שלו, והדבר היה לפלא בעיני הרה"ק מסאסוב, אבל לא הרהיב בנפשו להרהר אחר רבו. והנה בהיותו בדרכו שמע קולות מבור אחד, וכאשר התקרב לכדוק הדבר, התברר שיש בבור יהודי אשר נתחייב לשלם שכר דירה להפריץ, וכאשר לא היה לו לשלם, זרקו הפריץ לתוך הבור יחד עם בני ביתו, כאשר שמע זאת הרה"ק נתן להם קודם כל את ככר הלחם, ועודדם שהשי"ת יעזור להם, אח"כ הלך לפריץ ונתפשר עמו שיוותר על חלק מהחוב, והשאר ישלם לו, ונתן להפריץ את הדינר שבידו, והפריץ בראותו שנתן לו רק דינר אחד, כעס מאד, והמתו בערה בו על שמבזה אותו, ונתן לו רק דינר על כל החוב, וצוה למשרתיו לכלאו, ולא נח מרוגו עד שציוה להשליכו לפני כלבים מורעבים, שהיו יכולים לטרוף אדם

בעריכת שולחנו הטמור שנערך ברחובה של עיר.

והיה נהוג בימים ההם שהיו עורכים ספסלים ועל גביהם ספסלים אחרים, ועל זה היו מניחים שולחנות, ושם ערכו את השולחן כדי שיוכלו הכל לחזות באור פני קדושת הצדיק, והמינקת של הרה"ק מצאנו יצאה ג"כ לחזות במעמד הזה, ונטלה אותו על זרועותיה, ועמדה מרחוק מול הרה"ק מסאסוב.

וסיפר הרה"ק מצאנו: כאשר הרה"ק מסאסוב ראה אותי מרחוק הרבין ראשו להתבונן בפני, ואף אני הרכנתי את ראשי הקטן והבטתי בו בחזרה, וכך התבוננו שנינו זה בזה, ומאז אני זוכר אותו! וסיים הרה"ק מרודניק: שכל הנוכחים נשתוממו למושמע אזנם, וכאשר הרה"ק מצאנו ראה את פליאתם, נענה ואמר: וכי מה אתם מתפלאים כ"כ, אני זוכר הרכה מלפני זה...

השמחה מביא לישועה

בספר דברי דוד מובא, שהרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע סיפר על הרה"ק מסאסוב, שפעם אחת בימות החורף הקשים, כשכל הדרכים בחזקת סכנה שלגים וקור, נודמן לו איזה ענין של פדיון שבויים, וכדרכו בקודש יצא תיכף לדרכו לאסוף מעות לפדות היהודי הלו משביו, ובהיותו על אם הדרך, גברו הקור והשלגים מאד, עד שהיה בסכנה גדולה,

עם הרה"ק מסאסוב אחר פטירתו כשבא להעולם העליון, שהוליכו אותו לגן עדן, עמד ובכה ולא רצה להיכנס לגן עדן, שאלוהו על מה הוא בוכה?! והשיב: שהוא רוצה אחת משני אלו, או שיכניסוהו לגיהנום להיות ביחד עם אותם אנשים שנתנו לו מעות בעולם הזה, או שיקחו גם אותם האנשים אתו לגן עדן! והביאו את בקשתו לפני בית דין של מעלה, והיה קשה הדבר לקחת את האנשים המלוכלכים שצריכים להתמקק בגיהנום שילכו גם הם לגן עדן, ונפסק הדין שילך הרה"ק מסאסוב לשעה אחת לגיהנום! וכאשר יצא מהגיהנום משך עמו כל האנשים הגרועים אתו עמו לגן עדן.

כל אחד יש לו תקנה

בעל תשובה אחד התאונן לפני הרה"ק על גודל פשעיו וחטאיו, שאין בכוחו להתנקות מהם, אמר לו בזה"ל: 'די גרענסטע בלאטע, אז מען גיסט נישט צו קיין וואסער, ווערט זי אויסגעטריקנט'... (גם הרפש הגדול ביותר, כשאין מוסיפים לשפוך עליו מים, לבסוף מתייבש).

להחיות לב יהודי

פעם אחת הלך הרה"ק לבקר חולה שהיתה מחלתו אנושה רח"ל, ודיבר על לבו שבוודאי יעזור לו השי"ת, אולם החולה בכה מאד ולא האמין לו. כי היה יודע שהוא בסכנה ר"ל, וכשראה הרה"ק

בכמה רגעים. אמנם הרה"ק התעמף בבגדו של רבו הקדוש, והכלבים ברחו ממנו ולא נגעו בו, והפריץ בראותו כך הזדעזע מאד ממראה עיניו, ואמר להרה"ק: אני רואה שאתה אדם קדוש! והסכים לוותר על כל החוב ושחררו לגמרי.

אהבת ישראל מהו?

הרה"ק מסאסוב זי"ע אמר שלמד אהבת ישראל משני גוים, שפעם אחת שמע אנשי כפר המושוחחים ביניהם, אחרי שכבר שתו כוס יי"ש ועברו את הגבול של הבושה, שאל אחד לחבירו: האם אתה אוהב אותי?! השיב לו חבירו: בוודאי אני אוהב אותך מאד מאד! שוב שאל החבר: האם אתה יודע מה חסר לי?! השיבו חבירו: וכלום מנין אדע מה חסר לך?! השיבו הראשון: אם אינך יודע מה חסר לי, איך אתה יכול לומר שאתה אוהב אותי?! ומתוך שיחתם למדתי מהו מדת 'אהבת ישראל' בבחינתה האמתית, לידע ולהרגיש מה חסר לחבירו.

משך כל האנשים הגרועים מגיהנום

מובא בספר דברי דוד, שפעם אחת אור לארבעה עשר אחר בדיקת חמץ, היו כמה אנשים בפרוודור היכל קדשו של הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע, ושתו משקה כנהוג, ופתח את הפתח ועמד ואמר: אתם שותים משקה?! עכשיו בזמן בדיקת חמץ שרומז על היצר הרע, צריכים לעשות תשובה! והתחיל לספר מה שהיה

שעה מחללין את השבת. על כן נשבע לו להחיותו חיי שעה. וסיים בזה הלשון: 'א כפרה משה לייב'ם עולם הבא, אבי א יוד מחיה צו זיין' (כפרה העולם הבא של משה לייב, העיקר להחיות יהודי). (מובא באמרי יוסף בהקדמה מאמר ח אות י בשם אביו הרה"ק ר' יוסף מאיר מספינקא זי"ע).

זכותו יגן עלינו ויעמוד לנו ולכל ישראל אבי"ר

שהפנה לבו מלהאמין לו, אזי אמר: הנני נשבע לך שבוודאי תתרפא! ואז נעשה החולה כבריה חדשה והאמין לו, אבל לא היו ימים מועטין עד ששבק חיים לבל חי, והיה רעש בכל העיר על שבועתו של הרה"ק, ושאלו אותו על זה, והשיב: שגם הוא היה יודע שכן יהיה, אמנם ראה שגם באלו הימים שיש לו עוד לחיות חיי אינם חיים מרוב פחדו, ומצינו בשולחן ערוך (אורה חיים סי' שכ"ט סעיף ד) שאפילו על חי

קופת "דרך אמונה"

להפי פדכי - מזון ישעי

ע"ש רבותינו הק'

רבי פדכי פנדבורנא זי"ע-רבי ישעי' פקדעסטיד זי"ע
בנשיאות הרה"צ רבי פאיד איהלפר הונגרים שליט"א

בס"ד

הזדעה חשובה

בחסדי ה' מתקיים על ידינו חלוקת חלות ומזונות וצרכי שבת

חינם אין כסף

למאות נפשות של אלמנות ויתומים בארץ ישראל עד לפתח ביתם
בכל ליל שישי באופן של "מתן בסתר יכפה אף" ובדרך כבוד

שטייט פון הייליגען מהר"ל (ספר נבורות השם פרק כ') מורא'דיגע ווערטער:
אז ווען איינער געבט צו עסן פאר מענטשן, אפילו ער איז א רשע,
פארקוקט אים דער באשעפער פון זיין רשעות, און לאזט אים נישט באשטראפן!

זכות 26 חלות לאלמנות (כמנין הוי"ה שם הרחמים) עם מזונות

\$ 100

והקוויטעל שלו יזכר בלי"נ אצל ציון הבת עין זי"ע
ע"י שליחנו אברך חשוב שמסיים בכל יום באשמורת הבוקר תהילים על הציון הק'
(יכולים להשאיר את הקוויטעל על המתן בסתר לין בשעת נתינת הנדבה)

זכות משפחה אחת של אלמנה ויתומים

\$ 18

הרוצה ליטול חלק במצווה נשגבה זו ולהוושע בדבר ישועה ורחמים
יכול להתקשר 24 שעות ביממה על "המתן בסתר" סיסטעם

בארה"ב - 845-286-1007

בענגלאנד - 020-8124-7800

דער הייליגער חיד"א זאגט: אז ווער עס געט ברויט פאר ארימע לייט
איז אזוי ווי ער האט מקריב געווען אלע קרבנות אויף דעם מזבח!